Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
ВІВТОРОК, ЧЕТВЕР І СУБОТУ
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба написувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 11-го ГРУДНЯ 1920. ЧИСЛО 149. — VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, DECEMBER 11, 1920. No. 149.

НАРАДИ НАД ЗАБОРОНОЮ ІМІҐРАЦІЇ В КОНҐРЕСІ.

Петлюра й Павленко поселились в Галичині.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

ПРОТИІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШІНҐТОН, 9. грудня. — **Дискусія над законопроєктом, в ціли заборони іміґрації до Злучених Держав на два літа, розпочалася сьогодня в палаті послів. Є вигляди, що закон перейде з малими змінами до суботи. Настрій межи послами вказує, що опозиція проти законопроєкту буде слаба.**

Хоч єсть причина припускати, що палата послів згодиться на дворічну заборону, то здається, що сенат не прихилиться до такого радикального законодавства.

Провідники сенату згідні з тим, що треба заборонити іміґрацію на якийсь час, одначе вони жадають Ради іміґраційної, яка мала би право заборонити або обмежити іміґрацію, як цего вимагали би відносини.

В опозиції до законопроєкту находяться і демократи (Сабат з Ілинойс) і републиканці (Зіґель з Ню Йорку), а посол Джансон (републиканець зі стейту Вашінґтон) і Декер (демократ з Каліфорнії) попирають законопроєкт.

ЗНИЖКА ПЛАТНІ ДЛЯ 300 ТИСЯЧ ТКАЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

БОСТОН, 9. грудня. — Текстильні підприємці оголосили сьогодня, що в ткацьких фабриках в Ню Йорку і Новій Анґлії наступить знижка робітничої платні о 22 і пів процент, щоби знижити кошти продукції і знайти ринок збуту на свої вироби. Це оголошенне дотикає яких 300.000 робітників занятих в текстильних фабриках. Робітники в „Амерікен Вулен Ко.“ в Лоренс, Масс., кажуть, що вони мають запевненне від президента компанії Віліяма Вуда, що їх платня не буде знижена, бо вони заключили відповідну угоду, останнього літа.

ПІВ МІЛІОНА КРАВЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ ВЕДЕ ВІЙНУ ПРОТИ ОТВЕРТИХ РОБІТЕНЬ.

В четвер зійшлися в готелю МкАльпін в Ню Йорку делеґати від 500.000 кравецьких робітників, які заявилися за цілковитим підпертєм „Злученим Робітникам Одежи“ в їх боротьбі проти „отвертих робітень“, яка розпочалася у вівторок. Тоді Стоваришенне Фабрикантів Одежи зірвало всякі зносини з орґанізацією „Злучених“ і заявили, що вони знижують платню та заводять платню від штуки.

ЩЕ ОДНА ПРОЩА ДО СВЯТОГО КРЕМЛІНА.

Національна Екзекутива Соціялістичної Партії в Америці викінчила приготовання вчера, щоби висдати комісію до совєтської Росії. До комісії додано ще паню Берґер, жінку Віктора Берґера з Мілвокі. Є пляни, щоби комісія виїхала з Америки в марті і щоби робітничі юнії вибрали своїх делеґатів, які їхали би зі соціялістами. Комісія має перебути в Росії 3 місяці.

ВИДАТКИ АМЕРИКИ НА МИРОВУ ДЕЛЕҐАЦІЮ.

ВАШІНҐТОН, 8. грудня. — Президент Вилсон повідомив сьогодня сенат офіціяльним комунікатом, що видатки на мирову делеґацію в Парижі виносили $1,651.191 і 9 центів. Президент представив цілий рахунок подрібно, з якого виходить, що найвисше заплачено за кухню, бо аж 283.560 долярів і 47 центів; а найменьше за телефон, бо 166 дол. 17 центів. Дорого заплачено за Готель Крільон, де містилася американська делеґація, бо аж 125.870 долярів.

Межи ріжними видатками замітна рубрика: „Довірочний видаток товариства президента“ 17.534 дол. і 16 центів.

ВІЙНА КОШТУВАЛА АМЕРИКУ 24 МІЛІЯРДИ.

ВАШІНҐТОН, 8. грудня. — Честий видаток на війну коштував Америку 24.010,000.000 долярів, як це представив сьогодня секретар скарбу Гавстон. Є це самі воєнні кошти, протягом часу від 6. квітня 1917 р. до 30. червня 1920.

Всі видатки правительства в згаданім періоді часу виносили $38.830,812.825. З того $16.078,-844.097 прийшло з податків і инших жерел, а не з позичок.

У видатках було 9.523,000.000 долярів позичених чужим державам.

ПАНІ МАКСВІНІ ПЕРЕД КОМІСІЄЮ КОНҐРЕСУ В СПРАВІ ІРЛЯНДІЇ.

ВАШІНҐТОН, 9. грудня. — Перед Комісією Конґресу зложеної зі 100 людий, які мають розслідити відносини в Ірляндії, явилася сьогодня пані Моріял МакСвіні, вдова по померлому на голодівку мейорови міста Корку, щоб посвідчити про замішані відносини в Ірляндії під британським правлінєм. Найдовше оповідала вона про терпіння і подвиги свого небіщика чоловіка, про його арештовання та про його повільну смерть у вязниці.

З РІЖНИХ СТОРІН.

ВІРМЕНІЮ РОЗЧЛЕНОВАНО.

ПАРИЖ, 9. грудня. — Телеграма з Константинополя до француського міністерства закордонних справ доносить, що є вісти з Анґори, що в ночи з 2. на 3. грудня Вірменія підписала в Александрополі мир з турецькими націоналістами.

Все вірменське оруже, з виімком 1.500 крісів, 20 кулеметів і 3 гармат, має бути віддане турецьким націоналістам. Вірменьску територію обкроєно лише до округів Еріван і Озеро Ґокша, і до неї не буде належати твердиня Карс і Александрополь.

ЗАКАВКАЗЄ БОЛЬШЕВИЧИТЬСЯ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 9-го грудня. — Непотверджені вісти доносять, що ціла Вірменія збольшевичилася. Єсть донесеннє, що совєтський Азербайджан відступлено Вірменії і що Ґеоргія піде за прикладом Вірменії і також збольшевичиться.

ПОСВЯЧЕНО ПАМЯТНИК НАД БАҐНЕТОВИМ ЗАКОПОМ.

ВІДЕН, Франція, 8. грудня.— Сьогодня відбулося скромне свято посвячення памятника, збудованого за американські гроші коштом пів міліона франків над закопом, в якім земля прикрила цілий батальон жовнірів живцем, в стоячій поставі, з наїженими баґнетами, в хвилі, коли мали йти до штурму. Зі землі вистає ще тепе рцілий ряд баґнетів.

У посвяченню взяли участь найвизначнійші француські державні мужі, а американський амбасадор Ґе С. Воллес виголосив дедикаційну промову.

ГРЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВЖЕ НЕ ХОЧЕ КОРОЛЯ.

ПАРИЖ, 8. грудня. (Аґенція Гава). — Грецьке правительство вислало ноту до короля Константина з просьбою, щоби ка він сейчас зрікся престола в користь наслідника престола, як доносить телеґрама з Атен.

Д'Анунціо відкликає війну проти Італії.

ТРІЄСТ, 7. грудня. (А. П.).— „Воєнний стан“ межи реґенцією над заливом Кварнеро (коло Фіюме) і Італією не буде тривати дальше сказано в урядовім звідомленню, виданім сьогодня в головній ставці Ґабрієля Д'Анунціо.

Д'Анунціо мав дістати ноту від італійського правительства, що розказ ґенерала Кавілії, який викликав виповідженнє війни зі сторони Д'Анунція, не мав характеру ультимату.

15 МІЛІОНІВ ВМИРАЄ З ГОЛОДУ У КИТАЮ.

ПЕКІН, КИТАЙ, 4. грудня. (Пр. Тел.) — Старанні обчислення виказують, що в північних Хінах лютує голод і що тисячі людий мусить вмерти, коли не наспіє поміч. Голодом діткнених єсть 30 міліонів, але половина з них дійсно вмирає з голоду.

Щоби боротися з тою нуждою, треба 200 міліонів долярів. Кождий цент, призначений на голодуючих, видається дуже обережно. Католицькі і протестантські міліонері доглядають розділу дарів і роблять старанні досліди.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ЗЛОЖЕНА З ОФІЦИРІВ.

БЕРЛІН, 8. грудня (Н. И. Ґлоб). — Від 1. січня 1921 Німеччина буде мати армію, зложену зі 100.000 людий, згідно з вимогами Версальського договору. Але це буде армія, зложена зі 100.000 офіцирів. В той спосіб буде це найліпше вправлена армія в світі.

Кождого жовніра віддасться до вступної школи, де відділиться „зерно від полови“, а найліпшим дасться основне військове вишколенне, яке до тепер мали лише офіцири. Вже заложено академії, в яких простих жовнірів будуть вчити як проводити військом. В той спосіб з тої добірної армії мож буде утворити кождої хвилі давну велику армію, бо кромі правильного війска буде ще міліція для береження внутрішнього ладу. До міліції вступає хто може і вистарчить їм дати лише офіцирів на випадок потреби, а армія готова.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

З НАРАД ЛІҐИ НАРОДІВ.

КАНАДА ПРОТИ ПОСТУПОВАННЯ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

ЖЕНЕВА, 8. грудня. (Н. И. Таймс). — Що Ліґа Народів ніколи не буде гладко працювати, доки великі держави не спустять троха зі своїх претенсій до контролі над Ліґою, видко було із сьогоднішної дискусії на зібранню Ліґи.

Канадійський делеґат, Нютон Ровел, обговорював предложенне Комісії ч. 2, щоби заложити 3 нові великі бюра, а то 1. для економіки і фінансів, 2. для перевозу, 3. для здоровля. Всі ті бюра мали би мати автономію. Вони теоретично були би відвічальні перед Збором, але в дійсности ними орудувала би Рада Ліґи. Тому Ровел остро виступив проти цего, заявляючи, що великі європейські держави хочуть дальше загорнути в свої руки контролю над цілою політикою. Вони й так винні за вибух світової війни, в якій погибло 50 тисяч канадійців, а тепер вони дальше хочуть продовжувати свою політику. А Зібранне Ліґи „не повинно будувати такої машини, котрої би опісля не могло контролювати“ сказав він при кінци.

ЖЕНЕВА, 9. грудня. — Зібранне приняло резолюцію, щоби створити 2 нові бюра, а то для економіки і для перевозу, але ці бюра мають бути лише дорадчим орґаном і відвічальні як перед Зібраннем так і перед Радою. Єсть це отже побіда канадійської делеґації.

БОЛГАРІЯ ДОПУЩЕНА ДО ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 8. грудня. — Опозиція „Малої Антанти“ проти допущення Болгарії до Ліґи змаліла, коли маршалок Фош заявив, що Болгарія сповнила всі свої мирові зобовязання скорше і ліпше, ніж инші вороги.

Румунія, Сербія, Чехія і Греція завзято боронися проти допущення Болгарії до Ліґи.

ЖЕНЕВА, 9. грудня. (Н. И. Таймс). — Комісія число 5 Ліґи Народів здала прихильний звіт перед зібраннем за допущенням Болгарії до Ліґи. Одинока Франція противилась її приняттю, хоч маршаль Фош сам боронив Болгарію.

Комісія рішила також дозволити Вірменії, Альбанії і Ґеорґії брати участь в праці технічних Комісій. Ліхтенштайну не приняли, але дозволили Швайцарії заступати цю державу.

Балтійських держав не приняли, а одинокою неполагодженою справою лишається квестія Литви.

ЛИТВА ХОЧЕ ВІДЛОЖЕННЯ ПЛЕБІСЦИТУ.

ЖЕНЕВА, 9. грудня (А. П.). —Литовське правительство поставило домаганнє до Ліґи, щоби відложити плебісцит на Литві, а Вильну цілковито виключити від голосовання. Литві треба 8 місяців часу, щоби приготовитися до плебісциту. Правительство Литви домагається поновно забрання польських військ ґенерала Желіґовського, а дальше жадає установлення адміністраційної комісії зложеної з 5 Литовців і 5 Поляків для управи околиць, в яких має відбутися голосованне.

Литва противиться плебісцитови тому, що большевики загрозили, що сейчас займуть її територію, коро лише військо Ліґи Народів увійде до Вильни.

ФІНЛЯНДІЯ І ЛЮКСЕМБУРҐ ПРИНЯТІ ДО ЛІҐИ.

ЖЕНЕВА, 8. грудня. (А. П.). — Комісія для приняття нових членів рішила сьогодня допустити Фінляндію і Люксембурґ до Ліґи Народів.

Справу приняття Балтійських держав і Альбанії відложено до будучого рішення. Лорд Роберт Сесил в імени Анґлії завзято боронив Альбанію, а Рене Нівіяні в імени Франції і Сіньор Паліяно в імени Італії завзято противилися тому, що Альбанії ніхто не визнав державою.

З ПОЛЬЩІ.

ПОЛЯКИ ІНТЕРНУВАЛИ ЦІЛУ УКРАЇНСЬКУ АРМІЮ.

(Телеграфує Віліям Неш до Н. И. Ґлобу)

ВАРШАВА, 9. грудня — Всіх протибольшевицьких груп на східній границі Польщі позбулися большевики. Ґенерал Балахович і М. Савінков, котрі видержали найдовше, втікли до Варшави, а їх війска перейшли на невтральний ґрунт.

Поляки інтернували і розброїли 25 тисяч українських жовнірів, 5.000 салдатів Вранґеля і 10.000 Білорусинів.

Єсть це тяжка проблема для Польщі, як їх удержати, бо вона не хоче їх за дармо годувати. Єсть пляни, щоб їх вислати до Франції на роботу, але Франція не могла би, а мабуть і не схотіла би **захистити тих здеморалізованих (!), опущених і бундючних людий.**

Що більше, число тих утікачів може зрости. Около 20,000 таких людий находиться на другім боці границі, де вони, як підїздові банди дошкулюють большевикам. Скорше чи пізнійше вони будуть мусіли втікати до Польщі.

Ґенерал Петлюра і М. Павленко, урядовці українського правительства, дістали малі місточка в середній Галичині для свого замешкання. Вони можуть перебувати там без пашпортів, але вони стоять під надзором польської поліції.

ЗАГАДОЧНЕ СТАНОВИЩЕ СОВЄТІВ НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ПОЛЯКАМИ.

(Телеграфує Вилиям Неш, кореспондент Шікаґо Дейлі Нюз“).

ВАРШАВА, 6. грудня. — Ініціятива на мирових переговорах в Ризі перейшла мабуть в руку Поляків. М. Йоффе, голова совєтської делеґації, перестав сипати погрозами, як це було через кілька тижнів.

З власної ініціятиви поставив Йоффе внесеннє, щоби перемирє продовжити на 2 місяці замісць на 2 тижні. Він обіцяв, що як Поляки на те згодяться, то совєти зачнуть сейчас демобілізацію і почнуть перевозити до Польщі золото, щоби заплатити за шкоди в знищених околицях.

Важко єсть пояснити зміну становища большевиків, бо вони якраз тепер сильнійші ніж були передтим. Деякі ґазети пишуть, що ціла воєвничість большевиків це була лише спосіб, щоби поширити пропаґанду в Литві, Латвії і Німеччині. Большевики радо увійшли би в спілку з тими державами, щоби боротися з Желіґовским.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ПОЛЬСЬКО НІМЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

ВАРШАВА, 2. грудня. (А. П.). — Одиноким ратунком для Польщі серед теперішнього фінансового безголовля єсть заключенне торговельного договору з Німеччиною, каже, в своїм меморіялі Владислав Грабскі, котрий недавно зрезиґнував зі становища міністра фінансів. Грабскі арґументує, що доки цего не зробиться, доти Польща не може зачати періоду відбудови.

Тому, що Грабскі єсть провідником найсильнійшої протинімецької партії Народових демократів, його меморіял, внесений до кабінету, викликав велику сензацію.

ПОЛЬСЬКІ ГРОШІ ДАЛЬШЕ ТРАТЯТЬ НА ВАРТОСТИ.

Вартість польської марки спадає дальше о кілька ступенів щодня. **Тепер мож дістати 570 марок за 1 доляра.** Єсть це найнизша ціна марки зі всіх до тепер.

Щоби зменьшити видатки польської держави, пропонує Ян Стечковскі, Ґрабского наслідник в уряді міністра фінансів, щоби зредукувати польську армію, якої удержанне коштує 5 міліярдів марок місячно. Стечковскі задумує піднести доходи через нову податкову систему і через вивіз сирих продуктів з Польщі, що було дотепер значно занедбане через лихий стан комунікацій.

ПОЛЯКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПЛЕБІСЦИТУ НА ГОРІШНІМ ШЛЕСКУ.

ВАРШАВА, 6. грудня. (А. П.) — Пропозиція Великої Британії, щоби в плебісциті на Горішнім Шлеску взяли участь і ті мешканці, котрі виїхали з відси до инших околиць Німеччини, стрінулася з неґодованнєм польського правительства.

У відповіди на телеґраму Ради Амбасадорів, яка приняла анґлійський плян, польське правительство каже, що коли уродженцям Шлеска буде вільно голосувати поза своїм краєм, то будуть надужиття. Колижби вони мали загалом голосувати, то нехай ідуть до Шлеска — каже Польща.

Тутешні ґазети пишуть, що Німці змовляються і приготовляють бунт на випадок, коли би Шлеск дістався Польщі.

ПОЛЯКИ И ЛИТОВЦІ МАЮТЬ ЗДЕМОБІЛІЗУВАТИСЯ.

ВАРШАВА, 7. грудня. (А. П.) — Комісія Ліґи Народів, яка прибула сьогодня до Варшави, оголосила, що довела до кінця працю при посередництві межи литовським правительством і ґенералом Желіґовским.

Перемирє межи ними увійшло вже в життє і розпочалося вже виміна бранців. Обі сторони, хоч приготовлялися на довгу війну, розпочали демобілізацію.

Міжнародна армія Ліґи, яка має прибути до Вильни, вже приготовляється, одначе ще не знати, коли вона прибуде.

МІСТО ДАНЦІҐ МАЄ СВІЙ ПАРЛЯМЕНТ.

БЕРЛІН, 7. грудня. — Установче зібранне Данціґа оголосило себе парляментом вільного міста з назвою „Фолькстаґ“ з правом установляти закони до 1923 р. Більшість соціялістів, независимих соціялістів і Поляків голосувала проти такої постанови і опісля вийшли зі салі засідань то не брали участи в дальших нарадах. Др. Сам, бувший посадник, вибраний президентом Сенату і в той спосіб єсть він першим президентом „Вільного Міста Данціґа“.

ЖИДІВСЬКИЙ УЧИТЕЛЬСЬКИЙ СЕМІНАР У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 8. грудня. (Жид. Прес. Бюро). — Отворенне жидівського учительського семінаря у Варшаві відбулося з великою парадою. Святочну промову виголосив провідник бундистів Мендель Рот, Нухим Прілуцкі говорив про значінє жидівської мови, а соймовий соймовий посол, сіоніст др. Шіфер говорив про жидівську історію.

ДО ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ“.

„СВОБОДА“ БУДЕ ВИХОДИТИ ВІД 1-го СІЧНЯ 1921 р. КОЖДОГО ДНЯ.

З тим днем входить в житте і нова ціна передплати. Вона виносить: **в Злучених Державах: на рік $7.00; на пів року $3.75; на 3 місяці $2.00;** в місті Джерзи Сіти, до Канади, Бразилії і **Европи: на рік $10.00; на пів року $5.00; на 3 місяці $2.75. Кождочасна зміна адреси 10 цнт.**

Просимо всіх дотеперішних ПП. Передплатників „Свободи“ поновити свої передплати вже після цін дневника, які подано повисше. Ті всі ПП. Передплатники, котрим передплата кінчиться протягом місяця грудня а котрі відновлять її, присилаючи певну суму тепер, будуть зараховані з 1-шим січня 1921 року, а числа дводневника, які вийдуть ще протягом сего місяця будуть вислані їм додатково.

Тесаме відноситься і до **нових передплатників,** які пришлють передплату протягом грудня.

Передплатники, котрим передплата виходить допера в слідуючім 1921-ім році, дістануть за остаючу їм передплату відповідне число дневника до часу, про який їх повідомиться осібним повідомленнем пізнійше.

Присім радо ділимось вісткою, що першу річну передплату на „Свободу“ яко дневник надіслав д. Яцко Тивонів, з Ню Йорку, а другу, піврічну передплату надіслав Михайло Фідірко з Лудлов, Па. А по сих перших передплатах наспіли десятки инших.

Видавництво У. Н. Союза „Свобода“.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda"
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає

ГРОМАДИ! ОРГАНІЗУЙТЕ І ЗБИРАЙТЕ ПОМІЧ ДЛЯ ВАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР В СТАРІМ КРАЮ І СЕЙЧАС ВІДСИЛАЙТЕ ІМ! ВОНИ ЖДУТЬ НА ВАШУ ПОМІЧ!

ЧИ ВАША ГРОМАДА ВЖЕ ПРИГОТОВИЛАСЬ ДО ПОМОЧІ ГОЛОДНИМ, ХОРИМ, РАНЕНИМ, ВЯЗНЕНИМ, І СИРОТАМ УКРАЇНЦЯМ В ГАЛИЧИНІ?

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА УСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВИ ЧЕРЕЗ ЧАСОПИСИ!

ГРОМАДИ НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Providence, R. I., Dec. 6, 1920.

Отсим повідомляю інтересованих, що згідно з ухвалою виплачено половину чистого доходу з українсько-литовської манiфестації з $60.00 литовському комітетови, з оставшої половини з $30.00 відтягнено $3.00 яко часть розходу на друге українське маніфестаційне віче в Провиденс, Ровд Айленд, осталось $27.00, з котрих $26.00 вислано до Українського Горожанського Комітету у Львові. Чек виставлений на „Вінер Банк Ферайн", у Львові, в долярах, через „Америкен Експрес Компані", ч. 1,505.141. З оставшого доляра оплачено пересилку і лист реджістрований 65 цнт.; остає у мене 35 ц.

Андрій Сидор.

НАЙЛІПШЕ ПРИЗНАННЄ.

Филаделфійска українська громада післала нашим браттям і сестрам в старім краю на поміч в їх найтяжшій біді в тепершню зиму, більше ніж усі прочі українські громади в цілих Злучених Державах разом.

ЧОМУ ЗАКАМЕНІЛО НАШЕ СЕРЦЕ?

Вже не раз і не два і не десять разів американські Українці читали поклики наших братів і сестер з Галичини з горячим прошенням не о поміч, а о ратунок:

Дайте поміч тим, що служили Українській Галицькій Республіці, а котрих Поляки по нападі на наш край усунули від праці і котрі тепер гинуть з голоду!

Дайте поміч на хліб для тих вдів і сиріт по українських жовнірах, котрих батьки поляглись в обороні рідного краю перед наїздом Польщі!

Дайте поміч на лікарства тим, котрих Польща запакувала до вязниць і до таборів за те, що обороняли свій край перед її наїздом! Вони вмирають масами. Сотками денно їх вивозять не на цвинтар, але в поле, де закопують їх разом в могили! Ті, що ще жиють чи мучаться, просять бодай о ліки. Нема кому купити і нема защо купити, а Ви-ж, Браття і Сестри в Америці і Канаді, чейже можете бодай лікарства купити тим Вашим браттям, що на стервиску конають за те, що полюбили той край, який і Ви колись любили!?!

Дайте поміч дрібним українським сиротам, що розсипались по Галичині голодні, босі, нагі і хорі, без батьків або і без материй! Їх батьки в могилах. Вмерли за рідний край на полі бою, як кажемо, на полі слави; матері може на холеру померли чи на інші пошести. Батько молодий український жовнір, як падав на рідній землі від польської кулі, то певно думав про Україну і про ті дрібні сирітки, які він їй оставив в опіку. Але Україна тепер ще сама в муках; ще кровавиться. Одна її галузка заховалась безпечно і спокійно, за морем, в Америці і в Канаді. Може вона подасть помічну руку тій розполошеній українській дрібноті, котрій заверуха змела батьків і материй, **а доля оставила їх на поталу! Он вже Лях наїзник** простягає по них свої руки; хоче їх захопити до себе; виховати їх на яничарів, аби плювали на гроби своїх батьків, — а хто їх виратує? Сирітки до заморських братів не промовлять самі, але чи на їх долю не буде відклику?

Дайте поміч обрабованим і ограбленим селам! Цілі повіти гуцульські і підгірські вимирають з голоду і хоріб! Гине Гуцульщина! Сім літ не було жнив там, а грабежі були і є! Чи чуєте їх крик? Чи Ви закаменіли для рідного краю?

Ми памятали за рідний край, то правда від самого початку війни. І навіть ще перед війною посилали тисячі долярів, як в Галичині був голод.

А потім прийшло освободжение Галичини і ми з радости готові були на найбільш жертви. Але коли воля народу упала, і в нас дух упав. Коли Лях-наїзник наложив ланци на обезсилений, окровавлений наш край, і в нас неначе сили опали. Всі неначе закаменіли і затихли і замовкли.

Наші браття в ярмі, а вони не мовчать. Вони кричать і далі борються. А ми на волі і мовчимо! Вони не стратили надії, а ми в них зневірились. Зневірились в тих, що в ярмі не стратили віри, що їх правда мусить виграти, чи нині чи завтра!

Чи аби нас збудити, треба аж чекати, поки знов Галичина не буде вільна? Чи може вистарчить се, що наші браття і сестри в найтяжшій годині сильні духом, бодрі, смілі і повні надії твердо вірять, що їх ворог не знеможе, але що вони по тяжких тернистих переходах таки дійдуть разом з київською Україною до своєї волі і свого права?

Певна річ, що наші браття виграють, коли вони не тратять надії; але як би вони так як ми попали в зневіру, то вони не могли би виграти.

А тою зневірою ми ще їм відбираємо віру. Ми замісць додати їм духа, то ми ще їм відбираємо. Ми замісць додати їм сили, то ми ще їм відіймаємо. Ми замісць дати їм помочі, то ми від них відвертаємось.

Кажуть, що приятель тоді добрий, коли він свого приятеля не покине не в гаразді, — але в найтяжшій біді. А ми коли покидаємо і забуваємо своїх братів і сестер? Чи не тоді як вони в найтяжшій біді? Чи не тоді, як вони конають і просять: Подайте води конаючому?

Чи нам рідний край може се забути?

І чи ми можемо в тих роках, що прийдуть, ходити по землі із спокійною совістю на душі, що ми сповнили свій обовязок, наложений на нас горем народнім?

Чи може де ступимо, то на душі нашій буде тяжіти довг несповнений? На дальшій дорозі нашого життя чи не буде кров нашого брата і крик вмираючої сироти, або крик того українського вязня з Галичини, котрого Ляхи попровадили на щибеницю за любов до його Вітчини, а котрому ми перед смертю відмовили бодай тої згадки, що чейже ще хтось за морем є з ним?

— Чи чуєте, браття, сьогодня наш стогін? — несеться до нас голос знад Дністра.

Ні, не чуємо! — так відповідаємо ми досі.

Коли Ляхи розпинали сина Тараса Бульби так як тепер розпинають нашу Галичину, він кликнув:

— Чи чуєш, батьку, те все?

А старий батько, Тарас Бульба, хотяй знав, що Ляхи хотять також пімсти над ним, кликнув сильним голосом споміж товпи:

— Чую, чую!

Бо він не зважав на кару, яку Ляхи могли йому завдати; він хотів, аби його катований син ще перед смертю почув козацький голос батька; аби бодай перед сметю йому лекше стало, аби мав силу перебути біль.

А нині що ми відповідаємо розпятій на хресті нашій Галичині?

Деж ділась та присяга, що ми козацького роду?

А прецінь ті, що є козацького роду, не могли би мовчати, але відповіли би свому краєви так як Тарас Бульба:

— Чуємо!

А так голосно і грімко, що він дійсно почув би наш голос!...

ХТО ПРОСИТЬ НАС З ГАЛИЧИНИ О РАТУНОК?

Давнійше разв раз приходили до Америки поклики з Галичини від Українського Горожанського Комітету у Львові з прошенням о поміч. І хотяй він подавав до відома всі свої видатки і звіти про свою роботу для ратунку хорих, голодних, вязнених і ранених, то ще таки находились невірні Томи, котрі казали, що не знають, що се за Український Горожанський Комітет, ніби тому, що се нова інституція, яка повстала аж по польськім нападі на наш край.

Розуміється, що на злобу нема лікарства, а таксамо нема ще доброго лікарства і на хрунів. Ті люди, котрі згори не хотять дати помочі хорим і голодним своїм браттям в нападенім краю, тільки шукають способу, аби чимнебудь викрутитись від жертви.

Але тепер прийшло писмо до Українців в Злучених Державах і в Канаді **від усіх центральних українських організацій в старім краю, деяких нових, але деяких давних, старих, і дуже заслужених.** Всі вони одноґушно кличуть: Поможіть, браття, свому рідному краєви, присилаючи поміч на руки Українського Горожанського Комітету у Львові.

Відозву підписали:

1. **Виконуючий Виділ Українського Горожанського Комітету у Львові.**
2. **Українське Краєве Товариство охорони дітий і опіки над молодіжю.**
3. **Українське Педагогічне товариство.**
4. **Головний Виділ Товариства „Просвіта".**
5. **Український Фонд воєнних вдовиць і сиріт.**
6. **Український Епархіяльний Комітет опіки над воєнними сиротами.**
7. **Самаританська Секція Українського Горожанського Комітету у Львові.**
8. **Товариство „Українська Захоронка".**
9. **Український Дім Інвалідів.**

Хто-ж тепер з чесних і розумних Українців в Америці міг би ще мати який сумнів про ратункову акцію, ведену Українським Горожанським Комітетом у Львові?

Хиба хрунь або дурень, котрий своєю бездонною глупотою помагає ляцьким опричникам-наїзникам здусити своїх рідних братів.

І власне такі найшлися між нашими большевиками в Ню Йорку, котрі у своїй ґазетці піднесли ідіотичний крик, аби американські Українці не посилали гроший на поміч старому краєви, а тільки давали їм нероба[м], на їх пресовий фонд, для видавання дурноватої ґазетки.

Один Українець з Ню Йорку пише нам, що **післав ту большевицьку ідіотично надуту статейку до українських соціялістів у Львові, аби українські робітники в Галичині знали, як ставляться до них ідіотично-надуті „товариші" з Ню Йорку.**

Він се добре зробив і ми гадаємо, що кождий Українець в Злучених Державах і в Канаді повинен такі глупі самолюбні большевицькі напади на старий край **подавати до відома українським робітникам і селянам в Галичині.** Нехай там знають, як ставились до своїх братів в годині їх найтяжшого горя, ті, що вміють так верещати на все горло, що вони „обороняють" робітничі інтереси, — розуміється кричать... перед збіркою на „пресовий фонд", з котрого платять собі пейди і дієти.

Нехай робітники зі старого краю скажуть ще раз свій суд про тих самозванців, специялістів від „оборони". робітничих інтересів та від „пресових фондів"!

А тимчасом українське робітництво в Злучених Державах і в Канаді **більше вірить свому товариству „Просвіта" у Львові,** котре працює в Галичині вже 52 роки і котре мало читальні мало не по всіх громадах Галицької України — аніж тим панам, специялістам від „пресових фондів" в Ню Йорку.

Нехай ганьба і сором за глупоту кількох дурноватих загорільців не спаде на загал, а тільки на них самих, на тих від „пресового фонду"!

Загал нехай стане при старому краєви!

Але нехай стане ділом!

Він знає, хто до нього кличе і повинен сповнити свій обовязок.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

Жертви посилається до American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St., New York City. Збірку контролює Др. С. Демидчук.

18. **Марія Білик, Сісеро, Ілл.** . . . $5.00
19. **о. Михайло Кузів, Елизабет, Н. Дж.** . . . $5.00
20. **о. Петро Езерський, Шенандоа, Па.** . . . $5.00
і викликує: Андрія Стефановича і Василя (Віліяма) Лазора з Ембридж, Па., та Стефана Мацієвського з Пітсбурґ, Па.
21. **Іван Танюк і Іван Хавлюк, Адамс, Масс.** по $1.00.—Разом . . . $2.00
і викликують: Федора, Николу Яцевяка, Ілька Титчишина з Меріден, Конн., Івана Сенюка з Гардфорд, Конн., і Івана Данилюка з Торнерс Фолс, Масс.
22. **о. Д. Добротвор, Ню Йорк** $5.00
і покликує о. Филемона Тарнавського з Клівленду і о. Стефана Маланяка з Акрон, О.

Разом у сьогодчішнім виказі $22.00.

ЦІЛА ЗБІРКА ВИНОСИТЬ ДО ТЕПЕР $93.50.

ДО ХВАЛЬНИХ УРЯДІВ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ У. Н. СОЮЗА.

З нагоди відбувшоїся конвенції У. Н. Союза головна екзекутива ухвалила, щоби в місяцях грудни 1920 р., січню і лютім 1921 р. принимати нових членів до У. Н. Союза за 50 центів вступного.

На відбувшийся конвенції нарід свідомо сказав свою волю. Нарід переконався, що господарка в У. Н. Союзі є уміла та члени тоїж організації мають повну ґарантію свого обезпечення.

З днем 1. січня 1921 р. входить в житте ухвала, силою котрої кождий член в разі каліцтва дістане відповідну запомогу аж до суми $300 без нарушення його посмертного.

Для добра нашої найстаршої і найбільшої української народної організації просимо доложити всіх сил, аби приєднати до неї як найбільше число членів.

Де ще нема відділу У. Н. Союза, там шість свідомих і щирих Українців можуть заложити такий відділ.

Кождий член дістане прегарну грамоту, котра буде оздобою його хати, а крім того відзнаку, статут і платничу книжочку, та буде користати зі всіх прав і привілеїв У. Н. Союза.

Всі близші інформації дістане кождий в головній канцелярії У. Н. Союза:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:
К. Кирчів, гол. предс.
Р. Слободян, гол. секр. рек.
С. Ядловський, гол. секр. фінан.
В. Левчик, гол. касієр.
А. Савка, завідатель „Свободи".

ДЕЩО ПРО ПОМІЧ СТАРОМУ КРАЄВИ.

(Допись „Свободи").

Turner Falls, Mass., Dec. 7, 1920.

В дописі до „Свободи", ч. 147 якийсь священик закидає о. Д. Кульматицькому, що хотяй його стаття поміщена в „Свободі", ч. 145, есть на часі, то одначе його домаганне не справедливе, бо не всі священики богаті. Дуже добре, ми знаємо се, що не всі богаті. Але коли Ви, отці духовні, знаєте так красно заохочувати земляка, щоби дав одного доляра на голодуючих в старім краю, то чому Ви не повернете руки до своєї кишені по другого доляра? Таж Ви знаєте добре, що Ви повинні з народом спільно працювати, бож то народ а не хто інший удержує церкви, при котрій Ви служите!

Дальше говорить автор дописі, що наш земляк уміє прекрасно свою закаменілість оправдати. Можливо і се, але я поспитаю сього автора, чи земляк був закаменілий, як пійшов клич до народу: „Складайте жертви!"? Чи земляк не дав? Дав радо! Скажіть, отче автор, чи нарід тоді був закаменілий і не дав? Ні, земляк дав, і був би ще дав, але коли земляк побачив, як слуги Божі делікатно господарили народнім майном, то тепер не хоче дати. І може не дасть поти, поки не побачить початків від Вас, отці! На Вас ніхто не накладає податку, але Ви самі знаєте, який обовязок полягає на Вас. Я думаю, що Ви самі знаєте дуже добре, що ті босі, зле узброєні, сірі жовнірі, котрі своїми грудьми заслоняли кожду пядь нашої землі перед ворогами Української Республіки; ті бідні каліки, яким Поляки відмовились дати поміч, кличуть до нас і благають помочі-поратунку. Думаю, що самі знаєте, отці, що на Галицькій Україні, де перед шістьма літами пишались села і міста, нині там один сумний цвинтар! Де колись були людські мешкання і загороди, там нині наші браття мусять в ямах мешкати.

Тому я звертаюся до Вас, всеч. отці (а передівсім до автора сеї дописі) і кличу: Не дивіться в політиці і народній роботі на Рим, бо він нам чужий, але зверніть свої очі на Київ, бо то є наша Праматі, але не Рим! Нам пора негайно взятись до діла і привернути назад народ до нормального стану; збирати жертви, і подати поміч калікам і сиротам, які просять нас.

Михайло И. Лобас.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

Українські бібліотеки для німецьких університетів.

Посольство У. Н. Р. у Німеччині подарувало через М-во Зак. Справ Німеччини славянським семинарам університетів у Берліні, Ляйпцигу та Мюнхіні по бібліотеці, складеній з екземплярів усіх наукових та белетристичних книжок, друкованих українськими видавництвами за кордоном.

Цікавий виклад про Україну.

Відомий німецький політик і публіцист д-р Павло Рорбах виступив сими днями на зборах демократичної партії з Шарлотенбурґу з дуже інтересним викладом про Україну.

Росія, — казав Рорбах, — ніколи не була чимось єдиним. Були власне три Росії: властива, яку ми нині називаємо Україною, далі Великоросія, й нарешті те, що до Росії було силою притягнено — Фінляндія, балтійські країни, Польща і т. и. **Нині ми мусимо цілком відучитися казати „Росія", а повинні казати „Східна Европа".** Ще в роках 1914-16 у Німеччині можна було обіцяти 1000 марок тому, хто назвав би в Европі країну, яка має 40 мілінові людности, власну культуру і власну історію, а проте цілком незнану. Гроші сі напевне лишилися би у того, хто їх обіцяв, бо ніхто не відгадав би, що мова мовиться про Україну. **Люди знали тільки Росію, проте Українці ніколи не перестагали бути окремим народом з власною мовою та історією.**

Нині Росія уявляє собою тільки руїну, і лише на Україні панують більше-меньше можливі відносини. Пановання большевиків на Україні є тільки тимчасове, і незабаром їх господарюванню настане конець. Росія стратить ще міліони людий і стане пусткою. Може бути, що поодинокі села обєднаються в малі „республіки", а ті знов у більші, щоб відбудувати цілком зруйновані зелізниці, відновити торговельні зносини і завести якийнебудь лад. Але для сього потрібні гроші і кредит, а ні того ні другого Росія не має. Одна тільки Україна має кредит і гроші; сама лише вона має натуральні скарби і харчеві продукти, й вона має найбільше шансів перебути тяжкі часи і стати державою в сучаснім розумінню сього слова.

Шведський Червоний Хрест — Українському.

Дипльоматична Місія У. Н. Р. у Стокгольмі звернулась до Шведського Червоного Хреста з прошенням допомогти Україні медикаментами, перевязочними матеріялами та іншими річами для поборювання пошестий. Шведський Червоний Хрест у відповідь на се прошенне призначив для Українського Червоного Хреста на суму 5.000 шведських корон ріжних медикаментів. Секретар Стокгольмської Місії д-р Діяманд прибув 9-го падолиста з тими медикаментами до Берліна, щоб повезти їх далі на Україну.

ЩО РІДНИЙ КРАЙ НИНІ ГАДАЄ ПРО НАС?

На погибель Ляхам,
Що Вкраїну гнетуть.

(Допись „Свободи").

Minneapolis, Minn., Dec. 6, 1920.

Хвальна Редакціє:—

Прошу помістити тих пару слів в часописі „Свободі" з Міннеаполіс. Прошу не поскупити місця на ту допись, бо справа болюча.

Браття і сестри з Міннеаполіс! Рік минув, як громовою стрілою ішов клич: „Ратуймо нашу неньку Україну!" і той клич не пійшов на марне. Від найбіднійшого до найситшого уділили обдертій, скровавленій матері свої лепти. Робота ішла в повнім розгоні. Ішов клич християнської любови: Ратуй ближнього, не ближнього але рідного Вітця, Неньку, Братя, Сестру, Найдорожшу Матір Україну, котра кровю злита, кістками засіяна, горем прибита, ридає: Поможіть ви, мені діти, бо Москалі і Лях катують мене; крають моє тіло; найвірнійших моїх синів в тюрми як скотину заганяють. На дорогий мій і ваш стяг плюють, зневажають; церкви, школи замикають. Моє тіло немічне, збите, скатоване, але дух мій бодрей, сильний! Я кличу вас, любі діти, поможіть поки час!

Оттакий болючий клич нам шле Ненька Україна, а ми невірні Томи поглухли, поніміли. **За один рік що ми зробили?**

Що рідний край гадає нині про нас? Кому ми помагаємо тим, що відмовляємо помочі братам і сестрам? Чиж не помагаємо ми тим ворогови наїзникови?

Дорогі браття і сестри! Будьмо вірні сини матері України! Не цураймося її тепер в такім горю; поможім нещасним, най вони при нашій силі піднесуть синьо-жовтий прапор понад гори Карпати. Най їм наша щедра поміч додасть сили і відваги прогнати кровавого Ляха за ріку Сян на захід, на Мазури. Ідім, браття і сестри, з Богом вперед, Бог нам поможе. **Дорогі браття і сестри, коли не можем стати рамя об рамя до спільної боротьби з катом Ляхом, то наробім такого ґвалту тут на вільній земли, щоби порохнава Польща почула, що ми козацькі сини, козацька кість і кров.** Ми нікого не боїмось, але в єдности, любі браття, ніхто нехай не лишиться позаду, бо горе йому. Ви, отці духовні, у Вас ключ пробою, подайте голос свій до народу! Наша правда мусить бути на столі! А Ви, другі патріоти не пильнуйте лише свого бизнесу, іно беріться до діла, бо кара страшна вас жде! Цілий загал берімся до діла! Ще не пізно. Даймо знати про свою волю в Женеві, у Вашингтоні, і всюди куди лиш наш голос може дійти. Лише трошки відваги нам треба. Нехай вони знають, що нас сам чорт не побідить! Здоптчім польську змiюку і заразом шляхотські гонори і не вірмо шляхотській шайці, бо чи то він соціяліст, чи большевик, чи єзуїт, чи пан — кождий Лях, кровожерець і злодій. Отже наш клич повинен бути: забити в польську заборчість грубий клин, щоби вона попамятала, з ким має до діла, а Ви, дорогі браття, не поскупіть жертви ні на плач голодних ні на політику! Кожда парафія, кожде товариство і шкільна дітвора повинні вислати протести; кождий батько і кожда мама не повинна відмовити дитині на ту ціль, то єсть на народнє добро, бо хто час проспить, тяжко відпокутує перед Богом і народом. Отож, любі браття і сестри, і ти дітворо шкільна, до праці, до праці, разом з нашим дорогим військом в Чехії! До діла браття, бо будемо клятими рабами, бо не буде у нас чиста совість.

Вже Бог показав свою криску: два вороги наші, котрі нам тільки біди накоїли, нинька окалічіли. З достовірних жерел доходять вісти, що музикант Падеревскі спаралiжований, а таксамо Француз Клемансо. Бог покарав їх за людську кривду, а ще один таксамо нездужає; ви знаєте, хто. Отож до діла, браття, свідоцтво свідчить, що Бог ще є з нами. З Богом зметемо з лиця землі, дорогі браття і сестри, тяжкого ворога і злочинця. Не упадаймо на дусі; не будьмо невірними Томами; не слухаймо фарисеїв; не дивімся на грушки на вербі, Троцьким обіцяні, бо кацап, Лях, большевик, то всі наші вороги. Та саранча копірує нами вже два роки. Кров ллється з наших найвірнійших синів, через кого? Через клятого Ляха і замотеличеного кацапа. Чого вони хотять від нас? Вони напосілись вигубити наш нарід, а ми невірні, самі їм ще помагаєм. Дорогі браття і сестри! Кров з Петербурга козацька кличе до нас: Не ставайте яничарами! Те місто єсть прокляте; воно на наших костях збудоване, кровю облите; стійте, браття, вгамуйтесь; будуйте свою хату, бо горе вам, браття буде!

Ми, 40-міліоновий народ; ми не смієм загинути! Іно єдности, браття, єдности і згоди нам треба, бо Лях і Москаль, той що є на Україні, то грудка глини. **Вперед, браття, сила зробить вільну незалежну Україну — сильну, без Москаля і Ляха буде вільна хата і своя правда!**

Най жиє Україна; най жиє українська слава, слава козацька; най щезне роздор!

Петро Парафіянин.

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКІ НАУКОВІ КУРСИ В НЮ ЙОРКУ.

З днем 15-го січня, 1921, будуть отворені в Ню Йорку українсько-англійські наукові курси, які будуть ведені під проводом д. **Милтона Райта**, бувшого секретаря Позички Свободи і директора Українського Інформаційного Бюра в Ню Йорку.

Курси обіймати-муть такі предмети:

1. Українська мова і література.
2. Англійська мова.
3. Приготоване до горожанського іспиту Злучених Держав.
4. Американська література й історія.

Чотирох учителів буде держати виклади.

Курс буде тривати три місяці. Наука буде вечерами в Народнім Домі. Українці з Ню Йорку й околиці, котрі хотять записатись на сей курс, нехай зголосяться листом на адресу:

Mr. MILTON WRIGHT,
Latvian Consulate,
162 W. 31st Street, **New York City.**

Розмовитись про услівя курсу можна у второк, четвер і суботу від годинн 7—8 вечером

в УКРАЇНСЬКІМ ІНФОРМАЦІЙНІМ БЮРІ В НЮ ЙОРКУ,
30 East Seventh Street, 1st floor.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

З ГАЛИЧИНИ.

(З львівської „Української Думки").

ЗАЛІЩИКИ.

(З царства старости Гільда і комісаря поліції Новіцкого).

Нехай говорять самі факти:

1) До Старих Заліщик приїхала карна експедиція. Зібрано усіх селян. Промовив п. Возняк, двірський урядовець, що за большевицьких часів був головним референтом земельного відділу Ревкому. Коли він у своїй промові назвав селян злодіями та грабіжниками, старий господар—Максим Клічук сказав: „Ми сповняли лише те, що ви у земельнім відділі зарядили". За се Возняк вдарив його два рази в твар. В обороні Клічука обізвався господар Микола Романко, показуючи мандат Ревкому з підписом Возняка. Возняк кинувся на нього і збив його.

А арештуванням в Заліщиках не має кінця.

2) Пані Дембіцьку арештовано вечером, не дозволивши її взяти теплу одежу, і відставлено піхотою до Дзвиняча, а звідтам до Чорткова. Там її звільнено.

3) Судового офіціяла з Тлустого п. Шипку і поборця Камінського держано через три дні у маленькій келії. Не подано їм ні ложки страви, не дозволено їм купити собі харчу. Щойно третього дня припадково дізнався про се місцевий горожанський комітет і заопікувався ними.

4) Д-ра Долинського арештовано вечером і уміщено у передсінку магістратських виходків. Передсінок без вікон. А в ночі додано йому там ще кількох арештантів. Не було де рушитись. Спали один на другім. Щойно третього дня на просьбу дітий перенесено д-ра Долинського до жидівських пивниць, колишніх судових арештів.

5) П. Скоморовського, надреспіцієнта скарбової сторожі, відставлено до полевого суду в Чорткові. Там його звільнено від вини і кари. А коли він з такою посвідкою вернув до Заліщик, староста приказав знову арештувати його. Новіцкі, комісар поліції, відібрав п. Скоморовському посвідку полевого суду і сказав глумливо: „Nie popadles pan tam, gdzie nalezalo. Teraz panu pokazemy droge".

6) о. Чорнодолю, пароха Заліщик, арештовано вечером перед празником Покрови Пр. Д. М. (храмове свято в парохії і відпуст у церкві). З Заліщик вивезено його до суду в Чорткові, а з Чорткова до Львова.

У Львові держать його вже тиждень, а тепер мають відставити знову до Чорткова.

За большевицьких часів о. Чорнодоля не сповняв ніяких обовязків. Як „попа і буржуя" большевики переслідували його. Все-ж його арештовано на основі доносів. Закидують йому виключно „delicta verbalia", тобто перекручені або видумані доносчиками вислови. В дійсности се пімста за його непохитне становище на сторожі інтересів українського населення.

До речі годиться згадати, що за большевицьких часів о. Чорнодоля як голова „Селянської Кооперативи" уратував перед розграбленнем і вивезеннем большевиками магазини „Spolki gospodarczej", „Zwiazku ziemian", і „Ekspozytury". Арештовано о. Чорнодолю після того, як повів до староства українську депутацію і вручив старості відповідний меморіял та упімнувся за невинно зарештованими.

7) Д-ра Бараника держуть польські власти в заліщицьких арештах вже два тижні без переслухання. На запит кому його не переслухується, один урядник сказав: „bo materjal dopiero zbieraja".

8) Учителя Цалинюка тримають вже цілий тиждень в передсінку магістратських виходків і не хочуть пустити навіть на коридор для хлипнення свіжим воздухом.

По Заліщиках вештаються тепер всякі агенти і від всякого шумовиння, людий здатних до всього, збирають „обтяжуючий матеріял". Допитуються, що хто з Українців говорив, препарують відповідні вислови і на основі сього переводиться арештовання.

Коли тільки арештовання розпочалися, до староства пійшла депутація під проводом о. Чорнодолі вручила йому відповідну декларацію і пояснила, що спонукало декого з Українців приняти за большевиків деякі підрядні посади, що сі Українці-урядовці зробили мешканцям богато доброго, що вони охоронили населення перед неодним лихом. Староста приняв депутацію грубо, вилаяв, а 17. X. провідника делегації о. Чорнодолю приказав арештувати.

Вкінці треба згадати, що д-ра Долинського арештовано за се, що як фізик повітовий з наказу Ревкому передав аптиці приказ спорядити інвентар аптики. Польські власти закидують йому тепер, що він „хотів зрабувати" аптику.

Однак полишено в спокою большевицького адміністратора аптики о. Топольницкого (Поляка) котрий віддав большевикам без потреби для зеднання собі їхньої прихильности 190.000 марок, вторгованих в аптиці до приходу большевиків.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Теодозій Спасик, Пітсфілд, Масс.— Два доляри, пересланих Вами на закупно дому Українського Народнього Комітету, передали ми Народньому Комітетови.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Михайло Демидчук, господар-горожанин міста Буська, помер по короткій а тяжкій недузі дня 11. листопада 1920 р. в 75 році життя. Покійний, добрий син свого народу, був працьовитий, тихий та чесний громадянин. Хоч сам неписьменний, вибразував усі свої діти на добрих громадян та щирих українських патріотів. Син покійного д-р Семен Демидчук є співробітником українських газет в Амриці, другий син, австрійський старшина, перебуває й досі на Сибірі в полоні; один син і дві дочки працюють на народній ниві яко учителі. Найстарший син скінчив огородничу школу, а один господарську, наймолодша дочка скінчила гімназію. Покійний полишив у всіх, хто його знав, гарні спомини та щирий жаль.

Володимир Федорович, старший інспектор ветеринарійний при намісництві, помер по короткій а тяжкій недузі дня 29. жовтня 1920, проживши 61 літ. Похорон відбувся в неділю, дня 31. жовтня, о 2. год. пополудни, з дому жалоби при ул. Замойського ч. 4, на Личаківське кладовище.

Іван Юркевич, судя повітового суду в Миколаєві над Дністром, помер дня 25. жовтня 1920 на пятнистий тиф в 42 році життя. Наше громадянство втратило в покійному тихого, ревного робітника на рідній ниві, що вмів постояти за народню справу перед всілякими властями, сам тернів і був переслідуваний. Покійний осиротив жінку і донечку, ученицю гімназії і старенького батька. Се вже другий страшний удар для родини Юркевичів, бо брат покійного, начальник податкового уряду в Жидачеві, помер також перед трома тижнями на пятнистий тиф.

Мікодора з Коржинських Цурковська, вдова по судовому раднику, померла по довгій та тяжкій недузі в неділю, дня 10. жовтня с. р. в 65 році життя в Увсю коло Підгаєць в домі своєї доньки Оксани Масякової. Похорони відбулися тамже слідуючого дня.

ПРО ЩО ПОВИНЕН ТЯМИТИ КОЖДИЙ ДИПЛЬОМАТ.

Незнаннє урядової мови тої держави, до котрої його назначено, є незвичайною неприємністю для посла і великою шкодою для інтересів держави, котру його поклинкано репрезентувати, — каже француський журналіст Ля Маркіз де Фойтеной. — Коли у Бересті німецькі пленіпотенти осягнули всьо, що бажали, то се треба завдячити в першій мірі генералови Гофманови, котрий був членом німецької місії і говорив по російськи наче родовитий Москаль. Говорячи по російськи зокрема з кождим делегатом противної сторони, він спізнавав характер і силу ума кождого Росіянина. Се, природно ,вивисшило ген. Гофмана понад инших членів німецької місії.

Знаменит езнаннє мови держави, до котрої хтось є призначений, се перша і найважнійша задача кождого дипльомата.

Треба пригадати — каже Маркіз де фонтеной — що зелізний німецький канцлер, князь Бісмарк, будучи передтим назначений амбасадором у Петербурзі, вивчився найперше російської мови, бо розумів, що в противному разі — коли він не буде знати, що кругом нього люди говорять і не буде уміти читати російських газет, не дасть собі ради сам, без помочи перекладчика — його місія може легко невдатись.

Одиноким британським дипльоматом, що колинебудь завдав собі труду вивчитись добре російської мови, був покійний вже льорд Доферін, котрий — будучи опісля амбасадором в Царгороді — справив турецькому султанови велику приємність, коли на авдієнції у султана говорив перською мовою, яка є урядовою на турецькому дворі. Цікавим однак було одно явище, що льорд Доферін ніяк не міг навчитись француської мови.

В Японії на кілька літ перед війною найуспішнійшим з усіх закордонних послів був, без сумніву, Ернест Сатов, британський амбасадор. Він знав знаменито японську мову, літературу і поезію, що є рідкістю навіть між самими Японцями. Тесаме можна сказати про Англійця Гарого Паркеса, посла у Пекіні, котрий знав добре хінську мову і її кілька діялектів.

Незвичайно яркий примір на сю тему дав нам покійний льорд Кученер. Успіх його надзвичайної місії в Єгипті, на чотири роки перед війною, полягав у тому, що він досконало говорив арабською мовою. Він говорив нею так добре, що ідучи між Дарвішів, перебраний за Араба, ніхто не міг сказати, що він не є Бедуїном.

Само собою розуміє сь, що вивченнє чужих мов належить до трудностий, але що діяти? Кажеться, посол в Римі повинен знати італійську мову, амбасадор в Лондоні і Вашингтоні — англійську. Посол в Парижи котрий не знає француської мови, се невластивий амбасадор, і кожде правительство повинно бути дуже уважним, щоб — вибираючи свого закордонного представника — вибирало чоловіка, котрий знає мову держави, до котрої назначений.

У Вашингтоні — крім Англійця Геддеса — найпопулярнійшим дипльоматом є француський амбасадор Жусеран, котрий розуміє англійську мову і знаменито знає американську й англійську літературу.

„ЧЕМНА ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА ОКРАЇННА".

Підчас окупації Рівного на Волині в січни 1920 року, промовляв до зібраних при одній нагоді Поляків начальник Польщі генерал Пілсудскі. Він говорив про окраїнну політику польську, яка після нього є наймудрійшою.

„Дякую панам за горяче принятте — говорив Пілсудскі. — Мій побут на волинській землі остане мені в памяти. Розумію ті чуття, які переймають вас, коли витаєте мене яко представника польської держави. Сам на окраїнах („кресах") був я вихований і пережив усю ганьбу, якої не щаджено нам яко побитому народови. Коли говоримо про окраїни, то мусимо здати собі справу з того, що це таке окраїни. Окраїни, се зіткнення одного народу з иншим, одної культури з другою, одного виховання з иншим. Тому також найтруднійшою вмілістю всякої окраїнної політики є здобути сильну, кріпку пошану для явної власти.

„Прошу панів, ми Поляки були предметом ріжних окраїнних політик. Знали ми ту політику, яку инші до нас пристосовували. На цілому світі окраїнна політика є подібна до тої, якої ми були предметом. Не знаю иншої політики окраїнної, як політика пониження і утиску, котрої гаслом є: „Біда побідженим"!

„Ми, Поляки, знаємо по собі добре, які наслідки потягає се за собою, як невеликі результати осягає. Хочу панам оповісти про одного мого знакомого, що мешкав в місті і краю, котрого не згадую, де правом була тюрма. Отож сказав він собі: „Зроблю фах з моєї чемности. Пічну жити і заробляти з чемности". Бо там, де нечемність є загальна — чемність є рідка, а кожда рідка річ є дорога — і там чемність може бути інтересом. Коли на всьому світі панує загальна нечемність в окраїнній політиці, я хотівби, щоб наша окраїнна політика була політикою чемною. Вношу сей тоаст на нашу окраїнну політику".

Почалось принятте Пілсудского, полялись вина, і на винах і на словах се принятте скінчилось... З ідеальної чемности на словах Пілсудского в окраїнній політиці зродилась реальна брутальність. Польські тюрми заповнені галицькими, холмськими, поліськими і навіть самими волинськими Українцями, на рідній землі котрих Пілсудскі пив тоаст на „чемну польську політику окраїнну"...

Від хвилі, як Пілсудскі виголосив ті слова тисячі українських жертв сконали мученичою смертю по ляцьких таборах інтернованих!... На загарбаних українських землях впроваджено панщину, а побідженому замкнено уста, щоб не скаржився перед світом на ляцький канчук і нагайку — на „чемну польську політику окраїнну"...

Ще в 1862 році писав польський письменник Михайло Чайковскі, що „Поляки від віків є знані з політичного нерозуму", а нині начальник польської держави, Пілсудскі, доказує дикість і брутальність польської політики окраїнної!

Микола Д. Величко.

ПОРАДИ ДЛЯ СУХІТНИКІВ.

(Підчас концерту в Джерзи Сіти стрінув мене п. Григорій Дідоха з Нюарку і просив, щоби я дав йому ради, як лічити хорого на чахотку. Опісля написав п. Г. Дідоха ще й лист до мене в тій справі і я йому відписав. Перечитавши лист перед відосланнем, я прийшов до заключення, що він може принести користь і богато иншим Українцям, які набавилися сеї недуги; тому оголошую сей лист друком. В часі моеї грудної недуги я сам старанно придержувався тих правил і виратувався в той спосіб з небезпеки).

Пане Дідоха:

Ось тут подаю загальні ради для сухітника, котрих він мусить придержуватись, коли хоче вилічитись. Як хоче вмирати, то нехай на них не зважа.

На сухоти лікарства нема і нема що за ним шукати. Сухоти лічиться чистою кровю. Щойно перечищена кров залле рану на легких, а опісля вони пічнуть набирати сил.

Щоби вичистити кров, треба:

1. Здорового, чистого, простого харчу — і то богато.
2. Чистого і свіжого воздуха.
3. Сонця, сонця, сонця.
4. Спочинку без журби.
5. Чистоти духа і тіла.

Треба все те перейти поодиноко:

I. Харч.

Молока пити як найбільше — при кождім їдженню кілько мож. Яець сирих, або варених на мягко 4—6 денно. Найліпше на сніданне, після обіду і після вечері. Впрочім добре їсти: солонину, мясо, ярину, бараболі, фасолю, горох, хліб, тісточка, овочі. Не їсти огірків, не пити кави ні чаю, ні загалом заживат іквасних річий ні корінів (spices).

Мясо, солонина і т. д. як все, мусить бути добре зварене, чи спечене, щоби вигинули всі бацилі. Не ликати цілими кусніми, але добре покусати (жувати) перед тим — навіть до 30 разів кождий кусник. Хліб е тяжко стравний, тому треба дуже старанно жувати. Загалом треба їсти аж забогато, але так, щоби не попсувати жолудка. Тому власне треба так докладно жувати.

По їдженю все ще заїдати овочі — які небудь. Їсти одначе зі шкірою, але перед тим вимити їх в горячій воді (кромі помаранч, котрі обираються зі шкаралупи).

II. Свіжий воздух.

День і ніч перебувати на свіжім і чистім воздусі. Мусить бути окрема комната, звернена до сонця, вікна все отворені, кілько вдасться, а чоловік повинен добре завдягнутись і сидіти на кріслі з поручами при вікні. Ще ліпше сидіти на ганку зверненім до сонця. Коли може, повинен спати на ганку („порчу") заслоненим дротяною сіткою. Коли нема такого „порчу", то в комнаті, при отворенім вікні в літі і зимі. (Але не під вікном, бо мож застудитись).

Коли постіль на дворі, то перед спаннем треба її огріти горячими фляшками. Накриватися як найтеплійше, головно ноги і груди. Щоби вітер не завівав грудий, треба шию завинути на ніч яким ручником, а підчас морозів на голову вдягати шапочку волічкову. Ніколи не накриватися з головою, бо річ в тім, щоби через ніс втягати все свіжий і чистий воздух. У великих містах, при людних улицях повно пороху, тому не добре хорому перебувати в місті.

3. Сонце.

Все сидіти на кріслі зверненім до сонця, хочби не знати як пражило. В літі добре скинути сорочку і вигрівати груди до сонця. Сонце мае цілющі лучі, які переходять крізь шкіру до легких, там вбивають бацилі і лічать груди.

Хто мае гроші, той їде на зиму на полудне за сонцем. Але се не конечне, бо на півночи мороз також винищуе бацилі подібно, як на полудни сонце. В Канаді на пр. прикладають лід до грудий. Але з тим треба бути дуже осторожним, щоби не перестудитись. Перестуда страшна небезпека для сухітників. Тому лягаючи до ліжка, і встаючи в зимі, треба бути дуже обережним.

4. Спочинок.

Лежати, кільки вдасться. По кождім харчи мусить хорий лежати і тепло накриватися, бо його бере горячка і борони Боже її застудити, або переживати. Се мусить бути і триває навіть тоді, коли кошель мине.

Хорий повинен бути окремо, щоби йому ніхто не докучав, головно, щоби діти не кричали. Загалом не сміе мати журби, ані праці, але може і повинен мати розривку: Читати легоньку книжку, щось плести руками, навіть стругати і т. п.

Коли чується на силах, може робити короткі проходи на годину перед харчим, але дуже обережно. Ніколи не вільно бігати, ані двигати тягарів, ні тяжко працювати.

5. Чистота.

Бути занятим благородними думками, не перейматися ні жалістю ні ненавистю ні злобою. Ті, що коло хорого, нехай звертають розмову на ідеальні справи. Бодрий дух пориває й тіло до здоровля. Ніколи не тратити надії, бо ратунок все можливий.

Хорий не може говорити голосно.

Чистий воздух: без пороху, без диму. Коли замітають комнату або стелять ліжко хорий повинен вийти з кімнати. Огріванне кімнати не шкодить, але в день, коли вікно отворене, не конче потрібне, ані в ночи, коли чоловік спить, а вікно отворене.

Добре огріти мешкание перед спаннем, щоби огріти постіль, і рано перед вставаннем.

Начинне, з котрого їсть хорий, парити горячою водою, щоби вбити бацилі.

Засада чистоти служить на те, щоби не допустити до розмножування сухітничих (туберкулічних) бацилів. Вони такі слабі, що їх вбиває сонце і мороз — або холод загалом. Найліпше вони множаться в теплій хаті. А то власне бацилі гризуть груди, як миши збіже. Нема одначе їх чим иншим вбити, як лише здоровими грудьми. Правда, можна їх затроїти алькоголем, але тканина грудна слабша ніж бациль, і тому то алькоголь нищить груди скорше ніж бацилі. Ніколи не мож сухітникови заживати алькоголю!

Флегму треба все випльовувати дуже осторожно. Не вільно її ликати. Ніколи не плювати в хусточку, папір або на землю, але в окремі сплювачки, які замикаються. Коли треба випльовану флегму вилляти, то наперед її переварити, або що найменьше залляти кипучою водою, щоби знищити бацилі, яких власне у флегмі є міліярди. Коли хорий спить, повинен мати все біля себе плювачки паперові з ватою (spitting cups, мож дістати в аптиці 1 дозин за 50 цнт. — може тепер дорожші), а по їх ужиттю через 12 до 24 годин, треба спалити. В той спосіб через паленне вбивається і бацилі.

По кождім їдженню виполокати зуби, уста і горло солоною водою.

Загалом, коли чоловік чисто ходить коло себе і не плює де небудь, ані не дихае на другого чоловіка в лице, то нема найменьшої небезпеки з ним приставати. Лише, хто мае слабі груди, не повинен перебувати в кімнаті сухітника. Хорий повинен хоч раз на тиждень купатися в теплій воді і уважати, щоби не перестудитися. Шкіра мусить бути чиста, бо шкірою чоловік віддихае так, як грудьми. Щоб нею мож віддихати, то мусять бути отворені пори — ті малесенькі дірочки в шкірі, якими виходить піт, а якими входить воздух до тіла. Коли шкіра брудна і воздух не може входити. Коли хорий має груди, то мусить дуже обережно рухати руками, щоби не роздирати засклепленої вже рани на легких, бо через те недуга ще більше пошириться.

Обережність вказана на кождім кроці.

Хорий з часом так привикае до тих правил, що вони зовсім не є для нього тягаром. Противно, він любить перебувати все на свіжім воздусі, правильно вставати й лягати до сну і, з часом його воля так скріпляеться, що він розказує собі, що мусить жити і приходить до здоровля. Я певний що і Ваш приятель дійде до тої досконалости і вирятуе себе з небезпеки.

Др. Семен Демидчук.

Форт Лі, Н. Дж., 1. грудня 1920 р.

ШАХІСТ-ВОСЬМИЛІТОК.

Найновійшою сензацією в Америці являеться нині особа Самуїла Жешевського, 8-літної жидівської дитини з Польщі, котра, поруч Капабланки, осягае рекорд найспритнійшого шахіста.

Жешевський ославився тим, що в так молодому віці грае нараз звичайно по 20 партій з найвизначнійшими грачами шахових клюбів. Він грав і виграв майже всі партії з шахістами Парижа. На 20 партій в Лондоні програв лиш одну. В Ню Йорку цей хлопчина виступив до гри з шахістами офіцирської академії, і на 20 партій виграв 19, а одна була розіграна.

Для тих, що цікавляться грою в шахи, буде цікавим довідатись про способи гри цього хлопчини. Пишучий ці рядки приглядався в четвер, 25. падолиста 1920, його грі із 20 шахістами в Лексінгтон Театрі в Ню Йорку, і своїми помічениями хоче поділитися з ширшим кругом.

На сцені уложено в виді підкови 20 шахівниць, а біля кождої сидить один грач в товаристві десяток цікавих глядачів. В нутрі цеї підкови стоїть сам хлопчина. Грімка буря оплесків стрічае його появу на сцені. Менаджери (управителі) представляють авдієнції молоденького шахіста, котрому опісля дехто складае подарунки в сріблі і золоті.

По короткій церемонії починаеться гра. Тисячі глядачів напружено нетерпеливляться. Жешевський грае білими стовпцями. Він і починае гру. В одній хвилині він зробив рух на кождій шахівници. Виходить звичайно пйонком на третє поле королевої. До пятьшість тягів робить рухи дуже скоро. Дальші три-чотири тяги вже трохи застановляеться над деякими противниками, котрих узнав сильними. Над слабшими приходить до порядку. Незастановлюванне над декотрими піддае глядачеви гадку, що вони в короткому часі програють свою партію. І вдійсности, за одинайцятим оборотом програе кількох. В цьому случаю першою жертвою впав 10-тий грач, на імя Джонс, з Бруклина. За цим числом пійшли в дубину чч. 6, 7, 11, 3, 4, 2, 18 і 13. 4-тий і 18-тий грачі зрезиґнували перед програною.

Треба зробити маленьку замітку. Тайна гри Жешевського лежить, правдоподібно, в цьому: в кількох перших оборотах він робить лише по одному рухови, даючи противникови доволі часу надуматись. В той спосіб він призвичаюе противника до повільного думання. Одначе згодом, коли запримітить, що довша надума виходить на користь противника, Жешевський стае біля нього і робить скоро кілька рухів, аби —як кажуть—збити противника з пантелику. В той спосіб він положив 4-го і 18-го грача, а забив королеву 17-тому грачеви, котрі робили рухи повільно, але дуже грозили позиціям Жешевського.

Сам Жешевський робить рухи дуже скоро. Його ум є надзвичайно бистрий. Коли стане коло сильного противника, з постановою поконати його, то найперше думае кілька хвилин, а опісля робить рух за рухом. Такою системою вдаеться йому в більшости случаїв поконувати противника.

Однак тяжше приходиться йому боротися з тими, що вміють скоро орієнтуватись. При такій грі, з ч. 19-тим, де сидів А. Сінхов, з Бруклина, Жешевський стратив королеву, і це спричинило його програну.

Від години 8.30 до 12 в ночи Жешевський виграв 10 партій. Остало ще 9, однак не було часу докінчити їх. Тому попрошено шахіста-шампіона Маршала, щоби він узнав, як стоять прочі партії. Маршал узнав, що пять буде програних противниками, а чотири буде розіграних. Розіграні були числа 1, 15, 16 і 17 (останній вже не мав королевої, однак в тягу гри потрафив забити Жешевському кілька важних фігур).

До кінцевої характеристики Жешевського треба докинути ще й те, що він оглядаеться на менаджера, коли стоїть при шахівници того противника, котрий за кілька дальших тягів певно програе. Цим він, певно, дае менаджерови до пізнання, щоби намовив противника до резиґнації.

Хоч не можна рівняти Жешевського з шахістами світової слави, то всеж таки він є ґеній. Коли судилося йому дожити старшого віку, то він готов осягнути рекорд найліпшого шахіста, яким тепер є Капабланка, роджeнець острова Куби, котрий також почав грати в шахи в 4-тому році життя.

Микола Д. Величко.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших поклипів).

NEW YORK, N. Y.

Український Хор тов. „Поморяни", виводжує в неділю, 12. грудня 1920 р. представлення БЕЗТАЛАННА, драма в 5-ох діях, І. Тобилевича, в Українськім Народнім Домі, 217-19 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й. Початок о годині 6-ій вечером. Музика власна. Вступ 75 цнт. О численну участь просить — КОМІТЕТ. 48-49

PLYMOUTH, PA.

Відограється дня 18. і 19. грудня 1920 р. три аматорські представлення п. з. ЧУДОТВОРНИЙ ЛІКАР, ВИВОРОЖИЛА і ПОДОРОЖ СВ. ОТЦЯ НИКОЛАЯ, в гали церковній на Турнер стр. Між тими трома штуками відспіває хор шкільних дітий кілька народних пісень під управою учителя і диригента П. Мартинюка. Початок о годині 7-ій вечером. Дохід на гр.-кат. кат. церков. Вступ 35 цнт., для дітий 15 цнт. — КОМІТЕТ. 149

NEWARK, N. J.

Проситься всі українські Братства і Товариства в Нюарк, Н. Дж., о стриманнеся з можливими забавами, представленнями і концертами на день 15. січня, тому що того дня новозорганізована Українська Смичкова Орхестра дає концерт получений з танцями в Colloseum (Laurel Garden), 457 Springfield Ave., Newark, N. J. Програму оголоситься пізнійше. В концерті беруть участь окрім згаданої орхестри з 25 членів і кількох визначнійших співаків позамісцевих знаних ширшим кругам. 149,52

Г. Хоткевич.

ГУЦУЛИ Й ГУЦУЛЬЩИНА

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЯ

на три дії

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИНАХІДНИКИ

Вишліть мені модель або рисунок Вашого винаходу для екзамінації. 131c—

Жадайте мою книжочку винаходів п. з. „ПОРАДНИК ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ", котру отримаєте ДАРОМ.—Пишіть до мене по українськи.

Marcin Labiner,

Reg. Patent Atty. (S.),

15 PARK ROW, NEW YORK

ТЕЛЕҐРАМА

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, КОТРІ МАЮТЬ НАМІР ЇХАТИ ТЕПЕР АБО НА ВЕСНУ ДО КРАЮ.

Удавайтеся до Всеславянської Агенції, котра є віддалена лише чотири бльоки від стації **Пенсильвенія,** котра спродає **Шифкарти** на всі лінії до краю і з краю.

Посідає добрий і чистий **Готель** для відїзджаючих і приїзджаючих. 149сч57

Спроваджує кревних з краю під опікою аж до Вашої місцевости. — Хто не може їхати або спровадити рідні з краю, нехай шле грошеву поміч. — Наше Бюро пересилає гроші чеками, почтою і телеґрафічно по найнизшім деннім курсі або долярами з повною ґваранцією. — Пишіть сейчас по всякі поради до:

ВСЕСЛАВЯНСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ

Стефан Дембицкий (властитель).

ALL SLAV AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

РОДИМЦІ!

Telephone Lenox 6596

Коли задумуєте виїхати до старого краю **на найліпших поспішних кораблях прямо** і без пересідання до **Гданьска Ротердаму, Гамбурґа, Бремен і т. д.** або спровадити когось з родини з краю, зголосіться або пишіть до:

HARLEM FOREIGN EXCHANGE

SANN & SANN, 141вс—

1946 SECOND AVENUE, ріг 100-ог ул., NEW YORK, N. Y.

Також пересилаємо гроші до краю долярами. Виробляємо пашпорти і аплікації. Полагоджуємо всякі справи нотаріяльні. Всякі інформації безплатні.

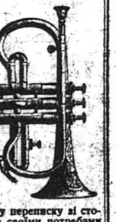
ЛЮБИТЕЛІ МУЗИКИ!

Звісна на весь сьвіт нюйорська першорядна фірма

КАРЛЬ ФІШЕР

поручає українському загалови свій

СКЛАД МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ І ВСЯКИХ МУЗИКАЛІЙ.

Продає всякі музичні інструменти, прибори, ноти, методичні підручники для науки музики на всяких інструментах і взагалі все, що входить в обсяг музики. 133c—

Як поодинокі люди так і ті, що орґанізують музичні кружки, смичкові орхестри і банди на дутих інструментах, найдуть у тім складі все для них потрібне, а також дістануть всякі інформації для закупна відповідних інструментів і як учитись грати.

Ся фірма отворила український відділ, який веде всяку переписку зі сторонами в українській мові. Тож сьміло звертайтесь з своїми потребами до тої фірми в українській мові. Ілюстровані катальоги висилаєсь на жадане. Весь товар досконалий, а ціни умірковані. Адреса:

CARL FISCHER, COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНЦІ!

Читайте кілька переконуючих арґументів чому Ви повинні звертатися до нашого банку за всіми Вашими потребами:

Наш банк є кількадесятьлітною інституцією під державною контролею, отже все є певне. 111—

Ми висилаємо тисячі людий до старого краю, що є доказом довіря до нас.

Ми Вам виробимо ПАШПОРТИ в кількох днях листовно і без жадної страти дорогого часу для Вас.

Продаємо шифкарти до всіх портів на найбільші і найшвидші кораблі разом з тікетом колійовим по найнизших цінах компанічних.

Ми Вас не силуємо міняти Ваші гроші.

Ми виробимо всі потрібні леґальні папери і спровадимо Ваші рідні з краю до Америки без жадного клопоту і великих коштів.

Куфри асекуруємо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаємо гроші до старого краю по найнизшім курсі з повною ґваранцією.

Отже, если хочете щасливо і скоро заїхати до старого краю, звертайтесь до нас по всі інформації, а зощадите богато тяжко запрацьованого гроша.

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,

129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ОДЕСА — УКРАЇНСЬКИЙ ПАРИЖ.

На близькім сході ніяке місто своїм нічним життєм, не нагадує Відня або Парижа так, як Одеса. Вона своєю міською оперою, палатами і безчисленними кофейнями, дійсно представляє Париж. Одеса числить звиж пів мільона мешканців і уважається наймолодшим містом в Европі. Історична анальоґія Одеси есть майже тасама що й столичного міста Злучених Держав, Вашингтону. Плян Одеси рисував французький инжінер Воланд, а плян Вашингтону рисував також французький инжінер майор Л'Енфан. Оба міста почали будуватися в той-самий час, себто в останнім десятилітті вісімнайцятого віку. Таксамо як місто Вашингтон, Одеса почала будуватися в диких степах над Чорним морем, де колись стояла турецька твердиня Кай-Бей. З одеського чорноморського заливу, користали грецькі кольоністи вже в самих початках християнської ери.

Одеса майже зовсім немає російського характеру. Марк Твейн сказав, що російську культуру в Одесі представляють дорошкарі (фіякри). З них вона зачинається й на них кінчиться. Зелізна дорога лучить Одесу з Москвою на віддаль 814 миль. Пароплатна лінія з Одеси до Константинополя виносить 360 миль. В околицях Одеси знаходяться купелеві місцевости, з котрих одна есть довга на 20 миль. Туда їдуть люди з усіх сторін лічитися на ревматизм і ріжні скірні недуги.

ПАТРІОТИЧНІ ЗАЛІПКИ ДО ЛИСТІВ

з Володимирівським золотим тризубом на синім поли в округлій формі, 1¼ цаля в перекрою.

12 штук 25 цнт. марками.

До набутя в:

"SVOBODA"

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „У. Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 12. грудня, точно о годині 2-гій пополудни. Кождий член повинен явитися на той мітинґ і вирівнати свої довги. Буде вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару, або буде суспендований. — В. Венґринович, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Николая, від. 276, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 12. грудня, в церковній гали, точно о годині 2-гій пополудни. Кождий член має явитись на сі збори, а котрий не явиться, заплатить кару після ухвали. Будеться принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів. Отже тепер є добра нагода кождому, хто ще не є членом У. Н. Союза, вступити до сеї орґанізації? — С. Лішина, предс.; Л. Лаврик, кас.; М. Фук, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеться в суботу, 11. грудня, о годині 7.30 вечер, в галя мітинґовій під ч. 83 Лівинґстон стр. Кождий член мається явити, бо будуть важні справи до полагодження. Будеться вибирати новий уряд. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Повідомляється тих, котрі ще не стоять в У. Н. Союзі, щоби приступали численно до нашого братства без вступного, а до У. Н. Союза за 50 центів вступного. Кождий Українець, котрий любить свій український нарід, повинен зараз вступити до братства і до У. Н. Союза. Котрий член не явиться на сей мітинґ, заплатить $1.00 кари, а урядник подвійно. — Н. Ощипко, предс.; П. Остапчук, кас.; А. Нагребецький, секр.

Новість! Новість!

Михайло Яцків.

ХРИСТОС У ҐАРНІЗОНІ

— і —

ИНШІ ОПОВІДАННЯ.

Ціна 40 центів.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand Street,

Jersey City, N. J.

PITTSBURGH

Мущини, женщини і діти є лічені на ріжні недуги без ніяких результатів, підчас коли їх дійсний клопіт лежить в черевнім хробаку зв. солітер.

ПРИСУТНІСТЬ ЙОГО ОБЯВЛЯЄСЬ.

Острі болі в жолудку і кишках, обложений язик, млїсте пльованне, утрата апетиту з частим відчуванем голоду, бите серця, болі голови, завороти, шум в ушах, чорні обвідки під очима, омлїванє від порожного жолудка, блідість лиця, нервовість, утрата амбіції, тяжкість членів, пригноблене і т. и.

ВИДИМІ ОБЯВИ: Уходять дрібні частини солітра. 147вс57

Наша метода проганяє солітра протягом кількох годин без втрати часу взагалі або роботи. Терплячі зголошуються до нас зі всіх частин Злучених Держав. Коли хочете подужати, голосіться сейчас.

DOCTORS' LABORATORY,

Fourth Floor, 708 PENN AVE., PITTSBURGH, PA.

Також

155 STATE STREET, 2nd Floor, HAMMOND, IND.

ГОДИНИ: від 9-ої рано до 8-ої вечер. Неділі: від 9. до 12. в пол.

КУПУЙТЕ

СТІННІ КАЛЄНДАРІ НА РІК 1921

і украшуйте ними вашу хату. Маємо дуже ґарні релігійні календарі в кольорових образах:

1. Ісус Христос.
2. Матер Божа.
3. Матер Божа з Дитятком.
4. Тайна Вечеря.
5. Ісус в Оливнім Городі.

До кождого образа є прикріплений великий календаріюм з червоними святами і неділями.

Поодинокий календар коштує 50 центів, а 5 календарів нараз вишлемо за $2.00.

Кромі календарів релігійних маємо великий вибір календарів світських з гарними малюнками і краєвидами, по тій самій ціні.

Пошукуємо аґентів до розпродажі наших календарів.

Пишіть до нас і присилайте замовлення і гроші на адресу:

HRISHKO BOOK STORE,

437 NORTH 6th AVENUE, SCRANTON, PA.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

Вже вийшов новий Севера календар на 1921 рік. Постарайтеся о один примірник у свого другсторника. Роздається даром. Єсли неможливо дістати, напишіть нам посилаючи дво-центову марку.

ЗАХОРОНІТЬ ДІТИЙ від кашлю зимовою порою, тримаючи в своїй хаті

SEVERA'S COUGH BALSAM

(давнійше Severa's Balsam for Lungs). Приносить скоро полекшу, управильнює віддих і стримує прикрі наслідки. Дві величини: 25 і 50ц.

ЗВИЧАЙНИЙ КАШЕЛЬ не лічений в час, може нанести поважнійші вороти, однак 145c—

SEVERA'S COLD AND GRIP TABLETS

є певним ліком до позбуття кашлю в короткому часі і захорона проти прикрих наслідків хрипки і інфлюензи. Продається у всіх другсторах. Ціна 30 цнт.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

УКРАЇНСЬКИЙ ДОКТОР

ДР. М. МІЛОЄВИЧ

бувший военний доктор в старім краю. 100чс—

DR. M. MILOJEVICH,

417 WOOD STREET, PITTSBURGH, PA.

ЛІКАРСТВА ДЛЯ НЕДУЖИХ

Молодість Бальзам	$5.00
Бальзам на подвиганнє в середині	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплі на корчі в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплі до очий від запалення	2.00
Лік на Солітер	5.00
Порошок до усування волося з лиця і тіла	1.00
Волосоріст до поросту довгого волося	2.00
Вусоріст до поросту довгих вусів	1.00
Пілюли від ругатизма і простуди	3.00
Масть до натирання від руматизма	2.00
Жолудковий бальзам від катару желудка	2.00
Пігулки до очищення жолудка	1.00
Фарба на сиве волосе (на всі кольори)	3.00
Масть на прищі, коросту і лишаї	2.00
Геркулес, до скріплення сил і апетиту	2.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Успокоюючий бальзам на нерви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищення зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на потіючі ноги	1.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катру в носі	1.00
Кроплі до болю зубів	1.00
Лік проти болю в горлі	2.00

Як Ви недужі на яку хронічну або задавнену хоробу, прийдіть до нас а наш доктор Вам напевно поможе. До нас тільки 20 мінут їзди з Ню Йорку. З усіх частий Америки а навіть з Канади хорі ідуть до нас за помочию. Ми і Вам добре поможемо.

Пишіть по катальоґ або прийдіть зараз до нас. Листи, гроші і моні-ордери належить адресувати до:

ST. MICHAEL MEDICINE CO.,

Incorporated

DEPT. D

CARLSTADT, N. J.

НА РОЖДЕСТВО В СТАРІМ КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі і спільно зі своїми рідними пересьвяткувати **РОЖДЕСТВО** мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в коротці до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А також буде слідити за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначеня. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять ласкаво прислати 20 дол. завдатку на замовлення місця на кораблі.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий іде в тій цілі, щоб віднайти Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників котрого посилаєм до Европи на жаданнє наших клієнтів, щоб дати наглу поміч їх нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошеву поміч на **РОЖДЕСТВО** нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до **КРАЮ**, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші вимінюємо після біжучого щоденного курсу та пересилаємо до краю **ТЕЛЄҐРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ** як найскорше і під повною ґарантією. **НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ**, тому всяка посилка єсть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають **ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ"** яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписи краєвої почти.

У всіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу: 41—

HENRY C. ZARO, BANKER,

39 COOPER SQUARE, DEPT. U. F. NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошення з 6 стрічок належить присилати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положення і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюваннє надмірної прихильности для костумера і нападів на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую свого рідного брата ВАСИЛЯ САДОВОГО. Рік минув в червни як полищив мій дім і до сего часу не дає про себе звістку. Хтоби зі знакомих про него знав, або він самий нехай пише на адресу: MICHAEL SADOWSKI, Unionville, Mich. 149-52

Де є СТЕФАН СІКОРА. Маю для него листи зі села Пітрич зі старого краю. Хтоби о нім знав або він сам, прошу голоситись до: JULIAN KOBYLUCH, 333 South Main St., Akron, Ohio. 48-49

ЕКСТРА! Конець прийшов для злодіїв і ошустів! Хто Вас обікрав або ошукав? Де твій муж або жінка? Прийдіть зі своїми клопотами до нашого офісу до одинокого українського детектива Михаїла Ґеллес, капітана Резервової Поліції. Приймаємо справи по цілій Америці. Порада даром. Повне вдоволення. Памятайте на адресу: MICHAEL GELLES, 299 Broadway, New York City — Telephone: Worth 3515. 100—

НЕ ПАДАЙТЕ ДУХОМ!

Що Ви не знаєте англійської мови, і запишетеся сьогодня а через 3 місяці Ви будете володіти таким богатим даром, Вам буде все доступне і Ви будете на рівні з Американцями, а чому? Тому, що Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Ми учимо через переписку почтою за малою оплатою а для Вашої великої користи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 99-01

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

НОРТГЕМПТОН І ОКОЛИЦЯ!

Диплльомована акушерка уділює помочи усім женщинам в часі пологовім. Її довга практика принесе Вам користь. АННА ТАРАС, 335 Berger Road, Northampton, Pa. 48-49

ФАРМУ ПРОДАМ

91 акрів, 4 милі від міста, добрі будинки, 3 корови, 2 ялівки і бичок, кінь, автомобіль, всі знаряди фармерські. Ціна за всьо $3.800. Близших інформацій уділю устно. Голоситись на адресу: 47,49,52

MARTIN PUSHKAR,

R. F. D. No. 3, Stafford Spring, Conn.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ

ДОКТОР МЕДИЦИНИ 134c—

Лічить особисто з успіхом всякі недуги мущин, женщин і дітий.

Dr. DEUTCH,

229 E. 14th St., New York City.

Тел. Stuyvesant 983.

КРАСА! ВРОДА! МОЛОДІСТЬ!

Се є правда, що Ви можете виглядати о 20 літ молодші як Ви дійсно є.

Недокладности і неправильности Вашого лиця, носа і уший можуть бути справлені без болю і без втрати часу. Женщини і мущини най прийдуть або пишуть по книжочку, яка описує все в подробицях. На книжочку треба післати 10 центів. Також лічу з успіхом хорих мущин і женщин з якоінебудь недуги. 25-літна практика. Офісові години: від 9-ої рано до 7-ої вечер кождого дня; в неділю до 4-ої пополудни. Адреса: Dr. G. BUKKI, 407 East 58th Street, New York, N. Y. 34c73

Пошукую СТЕФАНА ЦИБУЛЬСЬКОГО, ІВАНА ЮЗВА і ДМИТРА КОНДРАТОВА. Хтоби про них знав, або вони самі зволять голоситись на адресу: MICHAEL NEVIDOMSKY, R. F. D. 38, Port Byron, N. Y. 49-51

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до: 43—

IMMIGRANT AID CO., Inc.,

49 E. 7th Street, New York City

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

На спродаж при великих фабричних містах, Utica, Rome, Oneida і Syracuse. Родимці! Я отримав лист від свого брата (професора) зі Самбора, котрий хотів собі купити кавалок землі в краю, то жаден польський нотар не хотів йому контракту підписати, бо „Русіні не майом права!" Отже видно, що до Галичини нема пощо вертатися. Тут купіть собі фарму з цілим інвентаром; земля рівна без каміння, горбів нема. Пишіть, яку велику фарму хочете і кілько можете вплатити згори; або просто приїзджайте на адресу: 41вс49

А. ФИЛИПЧАК,

DURHAMVILLE, ONEIDA, N. Y.

Telefon 38 F. 41.

АДВОКАТ O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовитесь по українськи.

Години урядові від 4. до 8. пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 08—

ПРАВДИВИЙ МІД

В ВОЩИНІ 65 ЦЕНТІВ

В СЛОЇКУ ОДНОГО ДОЛЯРА.

З пасіки Володимира Корецького.

Замовлення враз з грішми засилайте на адресу: 37c52

VLADIMIR KORECKI,

Midland Ave., Park Ridge, N. J.

ВОЛОДИМИР РОСОВИЧ

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ

Склад інструментів та приборів музичних, як рівнож українських, російських та румунських рекордів КОЛЮМБІЯ і грамофонів. 43c—

Замовлення висилає сейчас.

W. ROSOWICZ,

148 COURT ST., BOSTON, MASS.

2-гий поверх близько Scollay Square.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА КОРАБЕЛЬНА КО.

має пряму лінію до

ГАВР і ГДАНСЬКА кораблем

NEW ROCHELLE

попередно корабель „Гамбурґ" лінії Гамбурґ-Амерікан

ВІДХОДИТЬ 7. СІЧНЯ

Карта II. кляси $215

Карта III. кляси $135

Зелізниче получення з Парижем і другими великими містами.

Головний офіс:

24 Whitehall St., New York, N. Y.

Телефон: Bowling Green: 8269, 8186. 147вс—

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР,

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ, ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 EAST 17TH STREET, NEW YORK, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

ДО КРАЮ можете відїхати через ГАМБУРГ і другі порти працюючи на кораблі пару годин денно при легкім занятю. Звертайтесь сейчас до: 22—

GREENWICH LABOR AGENCY,

129 Greenwich St., New York, N. Y.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072.

коло Церкви св. Юрія.

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий. 144—

Наймодернійші електричні апарати.

ПОЗІР! ТІ, КОТРІ ПОСІДАЮТЬ ПАТЕНТИ І ВИНАХОДИ, найдуть дорогу до маєтку просту і легку, як дорогу на баль або як з праці до дому, коли зголосяться по цінні пояснення, залучаючи копії своїх патентів, оригінальних рисунків або моделі і 4-ро центову марку. 40сч—

T. R. KRZYZANOWSKI,

421 Tecumseh St., Fall River, Mass.

НОТИ

Велика нагода для диригентів. Всякі ноти церковні, світські і партитури. Ріжні книжки церковні як також першорядна скрипка і инші річи потрібні диригентам. Зголошуватись на адресу: 37c52

МАРІЯ ГУНДИЧ,

BOX 96, PARK RIDGE, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.

ДЛЯ ОСЛАБЛЕНИХ МУЩИН.

Потребуєте вислати нам лише 50 центів.

Ослаблені мущини як також нервові, зістануть радикально і раз на все вилічені через ужите средства NOVO. Є се, можна сказати, чудове средство, яке вилічило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослаблене, коли утратили силу, коли маєте меланхолію, зимні руки і ноги, біль голови, запор, диспепсію, слабість нирок або инші недуги каналу уринового, неспокійні сни, боязнь стрічатися з людьми, як се роблять другі, то відстанете уздоровлені при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно короткім часі зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете всилі уживати всякі приємности житя. На доказ і для переконання Вас о сім, що NOVO средство є дійсно вдійне, вишлемо Вам ДАРОМ таку скількість сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплачене почтової пересилки і опаковане. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пробна пачка, але комплетний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчає на лічене. Оферта є важна лише на ограничений час. Напишіть до нас безпроволочно, вадміняючи часопись, в якій Ви читали се оголошене а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство.

Novo Company, Dept. 23,

BOX 33, BROOKLYN, N. Y.

НОВИНКИ.

До замовляючих календарі.

Сею дорогою звертаємо увагу, що в книгарни „Свободи" є на продаж отсі календарі на 1921-ший рік: 1. Календар „Дніпро", більшого формату, з многими ілюстраціями, добірний матерiял, друк в трох кольорах, дуже старанно викінчений. Ціна за примірник 1 доляр. 2. Стінний календар, виданий в память 60-літних роковин смерти нашого незабутнього Кобзаря, Тараса Шевченка, з портретом і автографом поета „Як умру, то поховайте", в прегарнім обрамованню в українських національних мотивах, в трох кольорах. Ціна 30 центів з пересилкою, 25 центів без пересилки.

Український Народний Союз не видав сего року календаря на рік 1921-ший, а инших календарів на складі не маємо.

Нові державні бонди.

Секретар департаменту скарбу Злучених Держав, Гостон, недавно заявив, що з новим роком згаданий департамент видасть 2 нові державні бонди. Один безпроцентовий на суму одного доляра, а другий на суму 25 долярів. Перший буде величини марки, ясної червоної краски, печатаний на зеленім папері з портретом першого секретаря скарбу Злучених Держав, Александра Гамілтона, а другий. 25-доляровий, буде дуже подібний до теперішних 100-долярових і 1.000-долярових державних цертифікатів. Секретар скарбу Гостон також заявив, що для добра американського населення продовжиться продаж на рік 1921 попередних державних бондів. Їх можна купувати де хто хоче і як кому вигіднійше. Державні бонди поділені на ріжні суми, так що і найбіднійший може їх купити і бути певним, що його гроші ніколи не пропадуть.

Працюйте і щадіть.

Кожда людина повинна за молодих літ старатися заощадити собі дещо на старість, аби опісля не бути тягаром суспільности. Найбільше нещасливими в старих літах є ті, що марно протратили свій тяжко запрацьований гріш в своїх молодих літах. Ми мало коли застановляємося над своєю будучиною і долею нашої родини і се є найбільший наш блуд, якого ми не бачимо, але дуже прикро відчуваємо його в своїй старости. В Америці тисячі людий роблять сей великий блуд. Міліони долярів тратиться день-денно. Пускає богач, тратить і бідний, такий, що ледви дихає, бо нераз хоче поставитися перед приятелями, і звичайно при таких оказіях марно пропадає робітничий гріш. Купуючи державні бонди підчас війни, робітники постепенно привчилися щадити, присвоюючи собі прикмети ощадности. Купуючи державні бонди, ви вкладаєте свої гроші до безпечної державної каси і заразом обезпечуєте свою будучність.

Курси горожанства в Алясці.

В Алясці, так як і в Злучених Державах, практикується організованнє вечірних курсів для чужинців, де вони під проводом випробуваних інструкторів учаться засад американського горожанства, історії й англійської мови, приготовляючися на добрих горожан Злучених Держав. Минувшого шкільного року курси горожанства відбувалися в одинайцятьох місцях Аляски і на них учащало 408 чужинців, між ними 25 женщин. Курс тривав шість місяців, а наука відбувалася чотири рази на тиждень. Учащаючі на курси горожанства в Алясці чужинці ділилися на поданих низше 28 ріжних народностий: Американців 48; Австрійців 12; Бельгійців 3; Чехів 1; Англійців 20; Болгарів 7; Хорватів 2; Данців 5; Філяндців 27; Французів 4; Німців 11; Росіян 29; Сербів 20; Еспанців 6; Греків 31; Голяндців 1; Угрів (Мадярів) 1; Італійців 22; Японців 13; Литовців 2; Мексиканців 5; Чорногорців 20; Норвежців 52; Поляків 6; Румунів 2; Шведів 32; Швайцарів 3; Сирійців 1. Крім висше згаданих чужинців на курси горожанства учащало 22 студентів ріжного походження, які родилися в Алясці. З висше наведеного числа студентів 76 вже вибрали другі горожанські папери, а 71 перші горожанські папери. Шкільні рекорди показують, що чужинці живо інтересувалися курсами горожанства, учащаючи на науку реґулярно, помимо многих перепон, які часто трафляються робітникам копалень в Алясці.

В Польщі панує епідемія тифу.

Майор С. Вебстер, котрий недавно прибув до Варшави, щоби там вести боротьбу Американського Червоного Хреста проти епідемії тифу, повідомляє, що на згадану хоробу в Польщі тепер хорує 250.000 людий. Др. Вебстер думає, що для цілковитого знищення тифу в Польщі буде треба 10 літ часу. За останних шість літ майже безперервної війни хороба тифу прибрала незвичайно широкої розміри. Щоби її побороти, треба конечно дезінфекційних матеріялів, мила і великої скількости чистої одежі. Др. Вебстер приїхав до Варшави з Вірменії, де він був членом державної американської місії, котра у Вірменії студіювала санітарність і пошестні хороби. Др. Вебстер є специяліст від хороби тифу і треба надіятися, що він успішно сповнить свою задачу в Польщі. В своїй протитифовій акції Американський Червоний Хрест буде кооперувати з диктатором здоровля в Польщі, др. Годелевским. Др. Годелевский є знаний в цілій західній Европі яко експерт гігієни. Він написав велике число шкільних підручників про гігієну, котрих тепер уживається в школах і шпиталях. Американський Червоний Хрест дав до його розпорядимости найлучших двох американських лікарів, а вкоротці сподіється вислати в Польщу кілька зелізничих клінік з американським і польським персоналом.

Мерці стануть детективами.

Др. Ґустав Ґелей, директор інтернаціонального метафізичного інститута в Парижи, один з найбільших світових знавців спірітуалізму, каже, що злочини в світі зменьшаться, коли навяжеться комунікацію з душами померших людий і при їх помочи відкриється кождого злочинця.

Метеор нагнав людям страху.

Між мешканцями міста Кінгвуд, Вірджінія, настав великий переполох, коли вони почули сильний гук. Був се метеор, який з великою силою впав у бізнесову дільницю Ґавсвіл, коло зелізничої стації, і глибоко зарився в землю, почім експльодував. Гук було чути на кілька миль довкола.

Утопився в копанці.

Микола Клюфман, фармер в околици Горз Лейк, Канада, впав у копанку (керницю), коли працював на фармі. Ціла родина Клюфмана старалася витягнути його з копанки, навіть сусіди помагали, але не могли його зрушити. Вода поволи піднеслась аж до його рота і він утопився. Ще перед смертю зробив він устний тестамент і розпрощався з родиною та з сусідами, котрі зібралися були довкола копанки. „Най вас Бог благословить!" — промовив Клюфман до стоячих над копанкою осіб і в тій хвилі вода залила його уста.

Не хоче більше чужинців до Манітоби.

Міністер рільництва й іміграції провінції Манітоба (Канада) сказав на рільничих зборах у Давфіні, що він не буде заохочувати чужинців, аби осідали в Манітобі. З Англії вибирається велике число малих капіталістів до Канади і правительство дасть усяку поміч іміґрантам того рода.

Шість мілюнів на університет.

Сього року минає 100 літ, як у Монтреалі (Канада) засновано університет МкҐілла. З нагоди сеї столітної річниці заряд університету постановив зібрати відповідний фонд, аби поширити й уліпшити сей університет. Складки від самого початку стали напливати дуже обильно. По нинішний день зібрано поверх шість мілюнів долярів. (А яку суму зібрали американські Українці на свою „Рідну Школу"? — Прим. складача).

Відібрали горівку.

Саскачеванська (Канада) провінціональна поліція арештувала двох готельників і забрала два великі автомобілі та цілий трок, наладований горівкою. Арештовані перевозили горівку з Саскачевану до Монтани (Злучені Держави) і якраз в часі, коли вони мали перебрати віску з трока до своїх автомобілів, поліція наложила на них свою руку. Двох мужчин, котрі були з готельниками, втікли. При арештованих найдено наладований ґевер.

Президент Вілсон окалічів.

Президент Вілсон находиться тепер в стані гідним пожалування, яка заявляє одна особа, котра недавно відвідала його в Білім Домі. Описуючи президента, та особа каже: „Коли передше бачили ми харно убраного, меткого і поважного чоловіка, то нині він є скульбачена фіґура в кріслі. Його голова повисла, обличе стягнене й пожовкле. Говорить, немов би набрав у рот бараболі — такі невиразні його слова; кожде реченнє починає різко, а кінчить ледви замітним голосом. Його праве рамя й одна нога є в части спаралізовані. Пригноблений він страшенно тому, що американський сенат відкинув усі його ідеали, які він вложив у світову політику.

З хлопця дівчина.

Півтора року тому прийшов в околицю Брендону, Канада, 14-літний хлопчина, Майк Ренч, і став на службу в одного фармера. Добрий був з нього робітник: і кіньми робив і корови доїв і сповняв усяку працю на фармі. За свою службу він побирав 15 долярів місячно, а що добре справувався, то господар і господиня любили його. Якось пішов Михась до міста і купив собі за доляра годинник, як то хлопці носять; потім купив собі бритву — очевидно на будуче, бо тепер ще не мав заросту. Нараз виявилося, що „Майкі" не є хлопець, але дівчина. Фармер так тим відкриттєм налякався, що сейчас дав знати на поліцію. Але ніхто більше не здивувався як сам Михась. Він думав, що є хлопцем, убирався по хлопячому, ба навіть купив собі бритву, а тут йому кажуть, що він не хлопець а дівчина. І перебрали Михася на дівчину: привязали до короткого волося стяжку, натягнули на тіло суконку — і за пів години Майк уже не був Майком...

Як же се сталося, що ані Михась ані ніхто инший не знав, що він є женського а не мужеського пола? „Майкі" говорить, що він сирота і походить з українського або з польського роду. На вихованнє взяв дитину якийсь духобор, а що духоборські дівчата носять штанята, то таксамо вбрали і нашого „Майкі". Потім пішов сей „Майкі" в чужі руки. Штанята та штанята; ніхто не доглянув дитини, ніхто її не скупав ані не перебрав, і опущена сирота виросла до 14-го року життя, не знаючи хто вона: хлопець чи дівчина.

„Майкі" находиться тепер у діточім заведенню.

Християнський Союз Молодих Женщин.

Головна Рада Християнського Союза Молодих Женщин в Ню Йорку сповіщає, що згадана організація тепер має в Злучених Державах 559.315 членниць. Відділи Союза, числом 1.212 розкинені по цілій території Америки. Головна Рада говорить, що за останних пять літ до Союза приступило около 300.000 нових членниць і що заряд згаданої організації поширить свої ідеї за границею. Тепер організується Християнський Союз Молодих Женщин в Індії, Японії, Хінах, Полудневій Америці, Гонолюлю і у вісьмох краях Европи.